

**371. A lélek-menyasszony a Szentlelket kéri,
hogy növelje benne az isteni Jegyes iránti szeretetet**
(Keresztes Szent János: *A szellemi páros ének* 17. versszak, 285-291. oldal)

Imádkozzuk a 75B. számú éneket:

*Világmegváltó Jézus, keresztre felfeszítették,
Isten Báránya, Jézus érettünk megtöretteték.*

*Hamis világ szépsége! Ruháknak ékes látszatja,
Pusztulj, test kényessége! Szívemet bánat szaggatja.*

A lélek-menyasszony egyre inkább vágyódik az isteni Vőlegény után. A lelki jegyességnek nem az a jellemzője az, ami majd a lelki frigy imaszakaszában valósul meg, hogy szüntelenül együtt van a lélek az ő isteni Urával, hanem inkább az, hogy **az isteni Vőlegény újra meg újra eljön, de azért a távolléte még gyakori, és ez a lélekre nézve igen fájdalmas.** Amikor viszont eljön Isten a lélekhez, akkor az ember azt szeretné, hogy **semmi se zavarja**, vagy ne szakíthassa félbe **ezt a szerető együttlétet.** Ezért kéri az észak hideget, halált hozó szelét, hogy álljon el, ne fújjon már, ne fonnyassza már az erények virágjait. Ezért **hívja a szerelmes déli szelet, hogy inkább az fújjon, mert annak a hatása alatt indul fejlődésnek a lélek, és az erények a finom illatukat árasztják,** amíg majd újra el nem jön a Jegyes, hogy bennük gyönyörködhessék, és közöttük felüdüljön.

Amikor tehát a lélek-menyasszony ebben az imaszakaszban úgy érzékeli, hogy nem érzi Isten szerető jelenlétét, akkor olyan **kínzó gyötrelem fogja el**, hogy talán nincs is más fájdalom, amelyet ehhez lehetne hasonlítani. Ennek az oka az, hogy a lélek Isten iránti szeretete ebben az állapotban már igen nagy, és erős, és így az, amit ő Isten távollétének érez, nagyon erősen kínozza. Hozzájárul ehhez a kínlódáshoz az is, hogy ilyenkor a teremtményekkel való bárminemű lelki érintkezés rendkívüli terhére van a léleknek. **Már mérhetetlen erős vággyal óhajtja az Istennel való lelki egyesülést.** Úgyhogy minden legkisebb késleltetés kimondhatatlanul kellemetlen reá nézve. Mivel pedig a lélek már „rákapott” ezeknek az édes isteni látogatásoknak az ízére, ezért azután e látogatások **kívánatosabbak előtte minden aranynál és szépségnél.** A lélek-menyasszony tehát nem akar még csak egy pillanatot sem veszíteni ebből a drága, isteni jelenlétből. Ezért szól így a 17. versszakban:

*„Megállj észak, halált hozó szele,
Jöjj déli szél, mely felgyújtod szerelmünk!
Fújj végig kertemen,
Hadd szálljon szerte illata,
És a virágok közt eszik a Kedvesem!”*

I. Hogyan magyarázza Keresztes Szent János: *A szellemi páros ének* 17. versszakát?

Két fajta ok is van, amelyek a lelket akadályozzák ennek a belső édességnek az élvezetében.

Miből ered ez a lelki szárazság?

1. Egyrészt abból, hogy **a lélek fél.** Ahhoz, hogy ezt a félelmet kizárja, először is útját akarja állni a lelki szárazságnak, amelyben **folytanos ima- és áhítat-gyakorlat révén becsukja a lelki szárazság előtt az ajtót.**

2. A második ok pedig az, hogy **segítségül hívja a Szentlelket**, mert annak feladata a lélekből elűzni ezt a szárazságot. Ő tartja fenn, és növeli benne az isteni Jegyes iránti szeretetet. Ő

az, Aki a lelket az erények belső gyakorlására ösztönzi, és teszi mindezt azért, hogy az isteni Jegyes, Isten Fia minél nagyobb örömet és élvezetet találjon az Ő választott menyasszonyában. Hiszen a lélek egyetlen vágya az, hogy isteni Kedvesének örömet szerezzen.

A 17. versszak első sora tehát így hangzik:
„Megállj észak halált hozó szele!”

Az északi szél száraz és hideg légáramlat, amely kiszáritja és elhervasztja a virágokat, növényeket, vagy legalábbis azt okozza, hogy amikor rájuk fúj, behúzzák magukat, bezáródnak. Mivel pedig a lelki szárazság és **az isteni Kedves érezhető jelenlétének hiánya** ugyanilyen hatással vannak a lélekre – amennyiben **akadályozzák abban az élvezetben, amelyet az erények édességében élvezett – azért hasonlítja őket a halált hozó északi szélhez.** Minden erény és érzelmeinek buzdulatait megfagyasztják. Ezért mondja nekik: „Megállj észak halált hozó szele!”

A léleknek ezt a mondását úgy kell érteni, hogy rendes körülmények között a lelki szárazságot az ima és a lelki gyakorlatok vannak hivatva megszüntetni. Mivel azonban ezen állapotban azok a dolgok, amelyeket Isten a lélekkel közöl, annyira bensők, hogy a lélek az ő tehetségeinek egyik felhasználásával sem képes őket gyakorolni és élvezni, hacsak a Szentlélek meg nem adja neki a szeretet ezen buzdulatát. Éppen ezért mindjárt a Szentlelket hívja segítségül, mondván a 2. verssorban:

„Jöjj déli szél, mely felgyújtod szerelmünk!”

A **déli szél** egy másik légáramlat, amelyet általában **meleg** szélnek szokás nevezni. Ez a csendes szellő **erőt hoz, növekedésre indítja** a füveket, a növényeket, és fuvallatára a **virágok kinyílnak és illatot árasztanak.** Egyszóval éppen ellenkező hatással van, mint az északi szél. Ezen **a szellőn** tehát a lélek itt a **Szentlelket érti, Aki felgyújtja a szeretetet.** Amikor ugyanis ez az isteni szellő reáárad a lélekre, annyira felgyújtja minden ízében, úgy dédelgeti, élteti, erősíti akarátát, felemeli az imént még szendergő és alvó vágyait Isten szeretetének színvonalára, hogy amint helyesen mondja róla: Felgyújtja a szeretetet **Őbenne és Őiránta.** Ezért kéri a Szentlélektől a következő verssorban, tehát a 3. verssorban:

„Fújj végig kertemen!”

Ez a kert maga a lélek. Előzőleg a kertet már virágzó szőlőnek nevezte, hiszen a benne virágzó erényekből édes, mennyei bor szüretelhető, itt pedig kertnek nevezi, amelyben díszlenek, növekednek a tökéletesség és az erények virágai. Meg kell itt jegyeznünk: nem azt mondja, hogy fújj a kertemben, hanem azt: „Fújj végig kertemen!” Nagy különbség ugyanis: vajon **Isten** a lélekben árad-e el, vagy pedig a lelken át árad-e végig? Mert ha a lélekben árad el, az annyit tesz, hogy kegyelmet, ajándékokat és erényeket önt belé. Míg ellenben **ha a lelken árad végig, akkor Isten érinti és buzdítja a már megadott erényeket és tökéletességeket, vagyis megújítja, mozgásba hozza őket, hogy csodálatos illattal és zamattal áraszák el a lelket.** Úgy van ez, mint amikor valami illatos anyagot megmozgatnak. Ez mialatt a mozgás tart, bőségesen árasztja magából az illatot, amely azelőtt nem volt ennyire érezhető. A lélek azokat az erényeket, amelyeket egyrészt ő maga szerzett, másrészt az Úristen öntött belé, nem mindig érzi és élvezi ténylegesen, mert ezek az élet folyamán még olyanok, mint a bimbóba zárt virágok, vagy a csukott edényben tartott illatszerek, amelyeknek **illata nem érezhető mindaddig, amíg ki nem nyílnak, vagyis amíg meg nem mozgatják őket.** Olykor azonban az **Úristen** megadja a lélek-menyasszonynak azt a kegyelmet, hogy isteni Szellemével **ráfúj erre az Ő virágos kertjére, és ezzel kifakasztja az erények összes bimbóit. Vagy leveszi a födelet ezekről az illatszerekről,** tudniillik a léleknek az ajándékairól, tökéletességeiről, és gazdagságáról, **feltárván belső kincstárát, annak egész szépségét.** Ilyenkor azután kimondhatatlanul csodálatos és édes dolog élvezni ama dús ajándékokat, amelyek a lélek elé tárulnak. Nézni az összes erény immár kinyílt virágainak szépségét, illetve

élni azt a kellemes illatot, amelyet mindegyik a maga sajátosságának megfelelően áraszt. **Ez elragadó gyönyörűség a lélek számára.**

A 4. verssorban az illatnak eme szerzteáradásáról van szó. Ezt mondja:

„Hadd szálljon szerte illata!”

Ezek az illatok olykor olyan bőségben jelentkeznek, hogy **a lélek úgy érzi, mintha örömmel volna elárasztva, és kimondhatatlan dicsőségben fürösztve.** Olyannyira, hogy ezt nemcsak ő maga érzi belsőleg, hanem a dolog külsőleg is megnyilvánul, és akik értenek hozzá, észreveszik rajta. Az ilyen lélek úgy tűnik fel előttük, mint valami csodaszép kert, teli Isten gyönyörűségeivel és kincseivel. De nemcsak akkor lehet észrevenni az ilyesmit ezeken **a szent életű lelkeken**, midőn ezek az erény-virágok kinyílnak és illatoznak, hanem egyébként is **van rajtuk valami sajátos nagyság és méltóság, amely a többi emberben tiszteletet és tartózkodást kelt. Ez természetfeletti hatás, amelyet bennük az Istennel való belső és bizalmas érintkezés okoz.**

Mózessel is ilyen történt. *A zsidók nem tudták nézni törvényhozójuknak arcát amiatt a nagy fény és dicsőség miatt, amely sugárzott róla az Istennel való társalgása után* (Kiv 34, 30). A Szentléleknek ebben a látogatásában, vagyis a lelken való végig-fújásában Isten Fia kiváló módon közli magát az emberrel.

Mint ahogyan Krisztus az apostoloknál is tette, előre elküldi a Szentlelket, az Ő lakáskészítőjét, szálláskészítőjét, hogy készítsen Neki lakást a vele eljegyzett lélekben azáltal, hogy gyönyörűségesen felemeli, remek kertté alakítja, kivirágoztatja virágait, feltárja szándékait, és feldíszíti őt kegyelmeinek és kincseinek bájos szőnyegével. Ezért is **az eljegyzett lélek nagy epedéssel óhajtja, hogy múltjék el az északi szél, jöjjön el a déli szél, és fújjon végig a kerten, mert akkor a lélek egyszerre igen sokat nyer.**

1. **Nyeresége** először is az, hogy **gyönyörködhetik erényeiben**, amelyek már készen állnak az élvezetes működésre.

2. Második nyeresége az, hogy isteni **Kedvese szintén gyönyörködik** lélek-menyasszonya erényeiben.

3. A harmadik nyereség az, hogy **általuk bensőségesebb szeretetben közli magát Isten a lélekkel**, és rendkívüli **kegyelmekben részesíti**, mint azelőtt.

4. Negyedik nyeresége az, hogy isteni Kedvese sokkal inkább találja benne örömét az erényeknek ezen tényleges gyakorlata miatt. Márpedig **Őt az teszi boldogabbá, ha látja, hogy isteni Kedvese örül.**

5. Ötödik nyeresége az, hogy az erényeknek ez az **illata és élvezetessége tovább megmarad**, és folyamatosan tart mindazon időn át, amíg isteni Jegyese ilyen módon jelen van benne. Öntse neki erényeinek illatát, mint az *Énekek énekében* olvashatjuk: amikor *a király nyughelyén – vagyis a lelkemben van – illatát adja nárduszok, vagyis az én virágzó, illatos fám, illetve ez utóbbin a lelket, amely erényeinek virágjaiból édes illattal szolgál isteni Kedvesének, mialatt ezen egyesülésében isteni Kedvesében tartózkodik* (Én 1, 12). Éppen ezért a Szentléleknek az isteni szellője igen kívánatos. Minden lélek jól teszi, ha **kéri: Fújjon végig kertjén, hadd áradjanak akkor Istennek ezek a lélekből származó isteni illatok!**

Mivel pedig ez annyira szükséges, dicsőséges és hasznos a lélekre nézve, az *Énekek énekében* a menyasszony ezt kéri: *Kelj föl északi szél, és jöjj el déli szél, járd át kertemet, és terjedjenek annak fűszerei!* (Én 4, 16). Mindezt pedig azért óhajtja a lélek – nem azon élvezet és dicsőség miatt, amely ebből reá áramlik, hanem azért –, mert tudja: **isteni Jegyesének örömet okoz.** Ez ugyanis **szükséges előkészület, és egyfajta bejelentés, meghívás ahhoz, hogy Isten Fia eljőjjön benne gyönyörködni.**

A szellemi páros ének 17. versszakának befejező, 5. sora így hangzik:

„És virágok közt eszik a Kedvesem.”

Azt az élvezetet, amelyet Isten Fia ilyenkor benne talál, a lélek evéssel jelzi, ami igen találó kifejezés, amennyiben az evés, illetve **táplálkozás** olyasvalami, ami **nemcsak élvezetet ad, hanem fenntartásul is szolgál**. Isten Fia szintén nemcsak örömét találja a léleknek ezen örömeiben, hanem fenn is tartja magát belőlük olyan értelemben, hogy benne marad, mint olyan helyen, ahol rendkívül jól érzi magát Ővele, tudniillik az isteni Vőlegénnyel. Ezt mondja Salamon szája által a *Példabeszédek könyvében: Gyönyörűségem az emberek fiaival lennem* (Péld 8, 31), tudniillik olyankor, **amikor ők abban találják gyönyörűségüket, hogy Velem, az Isten Fiával legyenek**.

Figyeljük csak meg: a lélekmenyasszony nem azt mondja, hogy isteni Kedvese a virágokat eszi, hanem hogy a virágok közt eszik. Lehet bár az isteni Jegyesnek önközlése, ha a lélekben az erények virágdíszének közvetítésével történik, magától értetődik, hogy az, **amit az isteni Jegyes eszik, az maga a lélek**. Eszi pedig azért, hogy **amikor a lélek már jól el van készítve, megszóva és fűszerezve az erények ajándékok és tökéletességek virágai révén, akkor Isten önmagához hasonítja, asszimilálja a lelket**.

Az erények virágdíszje az a mártás, amellyel és amely között eszik. Ezek a már említett lakáskészítővel, a Szentlélekkel együtt Isten Fiának a lélekben élvezettel és édességgel szolgálnak, hogy ily módon jobban jól lakhassék annak szeretetével. Az isteni Jegyesnek ugyanis az a szokása, hogy **ezen virágok illatában egyesül a lélekkel**. Ezt fejezi ki az *Énekek énekének* menyasszonya is: *Az én szerelmesem lement kertjébe a fűszerek táblájához, hogy a kertekben legeltessen, és liliomokat szedjen* (Én 6, 2). Kicsit később pedig ezt mondja: *Én a szerelmesem vagyok, és a szerelmesem az enyém, aki e liliomok között legeltet* (uo., 3). Vagyis **eszik és élvez az én lelkemben, vagyis az Ő kertjében, az én erényeim, tökéletességeim és kegyelmeim liliomai között**.

Eddig tart Keresztes Szent János magyarázata *A szellemi páros ének* 17. versszakáról.

II. Meghívást kapunk arra, hogy menjünk oda az isteni Jegyes kertjéhez egészen közel!

Isten, a lélek kertjének Ura feljogosít bennünket arra, hogy **szemtanúi lehetünk Isten és a lélek szeretetben való találkozásának**. Ez nem valami illetlen kukucskalás, amikor a kíváncsi ember megleszi a szomszédját a kertben, hanem meghívás, amellyel **az isteni Vőlegény az Ő menyegzős lakomájának asztalához invitál**. Mert hiszen elküldte szolgálait, hívják meg mindazokat, akik hivatalosak a Bárány menyegzős lakomájára. **Mi most még csak úton vagyunk a menyegzős lakoma háza, illetve kertje felé. De készíthetjük a szívünket az öröme**, milyen is lesz az, amikor mi is benn lehetünk a menyegzős házban, és részesedhetünk az isteni Vőlegénynek eme szeretet-áradatában. Mi is kérjük, hogy a gonosz fuvallata, a halált hozó északi szél ne árthasson nekünk. Becsukjuk előtte lelkünk ajtaját. **Illetve hívogatjuk a Szentlelket, Aki bennünk is fel akarja lobogtatni az isteni Jegyes iránti szeretetet**.

A májusi fagyok idején a szőlősgazdák mindent megtesznek azért, hogy el ne fagyjanak a gyümölcsfákon a virágok, a jövő termésének a zálogai. A sötétben, az éjszaka folyamán is felkelnek, tüzet raknak, hogy annak a füstje védje meg a fagy ártalmaitól a kis virágokat. **Mi az imádság tömjénfüstjével tudunk hatásosan ellenállni a lélek virágait lehervasztani akaró fagyos, gonosz áramlásoknak**.

Ahol Isten szent nevét hívják segítségül, onnan menekül a sötétség hatalma, a szíveket megfagyasztani akaró gonosz lélek. Amikor azután elmúlik a hideg, fagyos éjszaka, és a felkelő nap sugarai mozgásba hozzák a meleg légáramlatot, amikor a vágyakozó lélek kezdi megérezni Isten Szentlelkének kedves, cirógató, meleg fuvallatát, akkor a kis virágok már tudják: kibonthatják a virág-kelyhüket, áraszthatják az ég felé illatukat, a jó cselekedetek illatát, az erények gyakorlásának a jó illatát, amelyet az isteni Vőlegény oly nagyon szeret.

A kis virág maga sem tudja, hogyan van benne az illat, honnan van benne ez a megfoghatatlan, de mégis valóságosan érzékelhető édesség. Mi is tudjuk, hogy a **lelkünk erényvirágainak illatát leginkább Isten ajándékozta nekünk**.

A feladatunk, hogy amikor az imádságban a Szentlélek cirógató melegsége érinti a lelkünket, akkor **kitárulkozzunk Isten előtt**. Akkor **engedjük az ég felé szállni** a föld anyagából származó virág mivoltunknak ezt a szinte már szellemi, éteri tisztasági produktumát, az illatot, **az életszentség illatát!** Ez az az – mondjuk így: – éteri közeg, amelybe Isten bele tudja ajándékozni önmagát. A felülről érkező fény, meleg és az **Istenség illata egygyé válik** a föld virágjából származó légies – mondjuk: – szellemi Valósággal, **erényeink illatával**.

Ha egy csokorba többféle virágot szedünk össze, akkor mindegyik a saját maga illatával pompázik, szárnyal az ég felé, és hoz létre valami gyönyörűséges szín- és illat-harmóniát. Igazán **ez az illatkompozíció a szentháromságos egy Isten harmóniájának a visszatükröződése**, hiszen *az ember Isten képmására, hasonlatosságára van teremtve* (Ter 1, 27). **A lelkében található szép és jó csak azért illatozik, mert minden jósága és szépsége Istenből származik**. Az égből érkező illat és a földről származó illat rezonanciája ugyanaz. Egy tőről fakadtak ugyanis, Isten szívének szeretetéből. A lélek-menyasszony ezért tudja magát egy léleknek érezni az Úrral. **Rokonlelkek ők. Nemcsak a létük lüktet együvé és együtt, nemcsak a gondolataik is egymásba fonódnak az egymásra gondolás által, hanem a szívük szeretete is együvé rezdül.**

Ahogy egy kis mezei virágokból kötött csokorból művészi elkészített mesteri virágcsokrot tárósnak, és a kettőnek az illata, szépsége együvé válik, úgy a földből származó lélekmenyasszony erényeinek a virága és azok illata is egy csokorba lesz kötve az isteni Kertész által, amikor az **Ő szeretetének a virágpompáit, csodáit odakötözi egy csokorba a lélek kicsi virágaival**. Isten gyönyörködik az **Ő választott lélek-menyasszonyának az erényvirágaiban és azok illatában, illetve a lélek-menyasszony Isten szívéből kivirágzott és mérhetetlen édes illattal illatozó virágkompozícióban a Szentháromság lét, ismeret és szeretet közösségében**. Ezért kéri, hogy szálljon szerte az **Ő kertjében ez az isteni illat**.

Az isteni Vőlegény pedig kedveskedő, becézgető szóval illeti a lélek-menyasszonyt, amikor így szól hozzá: „Illatocskám!” **Az emberi lélek ugyanis ilyenkor már az isteni érintés illatától illatozik egyre jobban. Átveszi Isten illatát**. Ahogy a gyermek, a csecsemő megismeri édesanyjának az illatát, és fordítva; úgy Isten gyermeke is ráismer Isten Atyjának illatára. Tudja, hogy egészen otthon lehet nála. Betölti őt isteni Vőlegényének illata, amelyet oly boldogan szívott már eddig is magába. Mert az illat befogadása valamiképpen a személy, a szeretett személy befogadását jelentette és eredményezte eddig is a számára.

A Mennyei Atya megtestesült Fiát, Krisztust az **Ő emberségében a Szentlélekkel kente fel Felkenté, Messiássá. Az Istentől megérintett ember a keresztségben kapott kenettől kezdve Isten illatát hordozza a lelkében, és bontakoztatja ki egy életen át**. A vőlegény tud ilyen szavakkal kedveskedni a menyasszonynak: „Olyan édes vagy, hogy majd megeszlek!”

Keresztes Szent János tanítása szerint az isteni Vőlegény is így irányul az **Ő menyasszonyához**. Amikor az isteni Jegyes közli magát a lélek-menyasszonnyal, mint ahogyan az ember beszívja a magasból érkező illatot, úgy **az isteni Vőlegény is magába eszi a lélekmenyasszonyból áradó lelki illatot. A léleknek itt már csak az a vágya, hogy minél jobban benne lehessen isteni Jegyesének szeretetében, lelkében**, és szent vággyal gondol arra, hogy milyen lesz az, amikor ez a kölcsönös illat-áradás folyamatosan fog tartani. Az isteni Jegyes majd befogadja őt az isteni hajlékba.

Énekelve imádkozzuk a 113. számú éneket:

*Édes Jézus, Neked élek, édes Jézus Neked halok,
Életemben, halálomban Tied vagyok!*